

8-HASTALIK VE ZARARLILARI

Ekimden sonra bozkurt (Agrosit spp) ve fide devresinde görülebilen susam güvesi (Antigastra catalaunalist) ve çiçeklenmeden itibaren görülen beyaz sinek (Bemisia tabaci) zararlısına karşı uygun ilaçlarla mücadele yapılmalıdır. Susam bitkisinde en çok görülen hastalıklar; solgunluk hastalığı, susam bakteri solgunluğu, yaprak leke hastalığı, susam alternaryasıdır. Bu hastalıklara karşı ekimden önce tohumlar, pazarda hazır bulunan tohum ilaçlarından biri ile ilaçlanır.

8-HASAT VE DEPOLAMA

Bitkilerin yaprak ve kapsüllerinin sararması, yaprakların kısmen dökülmesi, çiçeklenmenin durması, alt kapsüller elle kırıldığı zaman tohum renklerinin beyaz tanelilerde koyu sarı, kahverengi tanelilerde açık kahverengiye dönüşmesi bitkinin söküme geldiğini gösterir. Söküm elle yapılır. Elle sökülen bitkiler gelişmelerin bir süre daha devam ettireceği için 10-25 bitki bir arada bağlanarak, tabanı düz ve temiz bir yerde, kök kısımları dışarı ve baş kısımları iç tarafa gelmek üzere baskıya alınır. Baskıdan çıkarılan demetler, beton veya düz bir zemin üzerinde, 8-10 demet bir arada olmak üzere, konulur ve tepe kısmından ip veya otlarla bağlanır. Daha sonra elde edilen tohumlar uygun harman makinalarında vantilatör vasıtasıyla savrulurak temizlenir, çuvallanır.

Susam yağlı tohum olduğundan iyi muhafaza edilmesi gerekir. Hava sirkülasyonunun bulunduğu serin, kuru bir yerde veya depolarda muhafazaya alınmalıdır.

DEĞERLİ ÜRETİCİLERİMİZ

Tarlalarınızı sürekli olarak kontrol ediniz.

İl Müdürlükleri tavsiyelerine uygun olarak hareket ediniz.

En etkili mücadele, teknik tavsiyelere uymakla mümkündür.

Daha Geniş Bilgi için

İl ve İlçe Müdürlüklerimize Başvurunuz.

 0 258 212 54 80 (4 Hat)

 0 258 212 54 87

 <https://denizli.tarimorman.gov.tr>

*Ürününüz Bol,
Kazancınız Bereketli Olsun...*

DENİZLİ İL MÜDÜRLÜĞÜ

SUSAM TARIMI

Susam dik büyüyen tek yıllık bir bitkidir. Boyu (30-125 cm) ye kadar uzayabilir. Gövdeler uzunlamasına oluklu (karıklıdır) ve sık tüylüdür. Ülkemizde tarımı yapılan yağ bitkileri içerisinde önemli bir yeri olan susam, tohumlarında %50-60 yağ içeren yazlık ve otsu bir bitkidir. Bileşiminde ayrıca %25 protein bulunmaktadır. Besleyici özelliği ve lezzetinden dolayı insan besini olarak çok miktarda tüketilir.

1-İKLİM VE TOPRAK İSTEKLERİ:

Susam sıcak çok seven bir yağ bitkisidir. Tropik, subtropik ve ılıman iklim kuşağının sıcak bölgelerinde yetiştirilen susam, 90-120 günde gelişme devresini tamamlar. Bu devre içinde aylık ısı ortalamasının 20 °C den aşağı düşmemesi ve tohumların çimlenmesi esnasında toprak sıcaklığının 15 °C-20 °C ve daha yukarı ısılarda olması gereklidir. Gelişme süresinin 2500-2800°C lik ısı toplamına gereksinimi vardır.

Susam toprak isteği bakımından fazla seçici olmamakla birlikte, drenajı iyi, orta bünyeli, organik maddece zengin, kumlu-killi, alüvyal topraklarda iyi yetişir. Fazla çakıllı, su tutan killi ve kireçli ağır toprakları sevmez. Yeni tarıma açılan fundalık arazilerde de susam, iyi gelişebilen bir bitkidir.

2-EKİM NÖBETİ:

Susam yetiştirme süresinin kısıtlılığı yönünden, hemen hemen her kültür bitkisi ile ekim nöbetine girebilir. Ayçiçeği, mısır, pamuk ve yerfıstığı ile karışık tarımı yapılabilir. Çapa bitkileri ve baklagillerden sonraki ekilişlerde verimli olup, aynı yere arka arkaya ekilebilir. Bölgemizde mercimek ve hububat hasadından sonra yaygın bir şekilde ikinci bir ürün olarak tarımı yapılmaktadır. Genel olarak pamuk-buğday -susam şeklinde üçlü münavebe, en çok yapılan münavebe şeklidir.

3-TOPRAK HAZIRLAMA

Ana ürün ekilişleri için toprak, sonbahar ve kış aylarında sürülür, daha sonra , ilkbaharda toprak tavında iken (Nisan-Mayıs aylarında) ikileme yapılır. Diskaro çekildikten ve son diskaro altına gerekli görülen gübre miktarı atıldıktan sonra toprak tavinin kaçmaması için sürgü = tapan çekilerek toprak ekime hazırlanır.

İkinci ürün susam tarımından, ana ürün hasadından sonra genellikle toprakta yeteri kadar tav bulunmaz. Ekimden sonra tarladaki nemin hızla kaybolmasına neden olan anız, tav suyu verilmeden önce iyice temizlenmelidir. Bundan sonra toprağa gerekli tav suyu verilir.5-7 gün sonra da tava gelen toprak pulluk derinliğinde sürülür. Keseklerin parçalanması için 1-2 kat diskaro çekilir, son diskaro altına gerekli gübre miktarı

4-EKİM:

Susam çimlenme gücü yüksek, çıkış gücü ise zayıf bir bitki olduğundan, ekimin mutlaka tavlı toprağa yapılması gereklidir. Susam tohumları küçük ve hafif olduğundan, dekara atılacak tohumluk miktarının ayarlanması çok önemlidir. Serpme ekimde dekara 800-1000gr, mibzerle sıraya ekimde 400-600 gr tohum yeterlidir. Genelde ekim iki şekilde yapılır.

4.1 Serpme Ekim :

İyi bir tohum yatağının hazırlanmasından sonra tohum dere kumu ile karıştırılarak, ekim usta ekicilere yaptırılmalı, tohumun tavlı toprağa düşmesi için hafif bir diskaro ve sürgü çekilmelidir.

4.2 Mibzerle (sıraya) Ekim :

Mibzerle sıraya ekimde, sıra arası 60-70 cm, sıra üzeri 20-25 cm olmalıdır. Sıra üzeri mesafeler ekimden 20-30 gün sonra tekleme esnasında ayarlanır. Susam ekiminde en iyi sonuç mibzerle yapılan ekimden alınır.

Susam ekim derinliği 1.5-2.5 cm olmalı, Sıcak, kuru ve rüzgarlı havada ekim yapılmalıdır.

5-GÜBRELEME :

Susamın gelişme süresinin kısıtlılığı nedeni ile gerekli görülen gübrenin tamamının ekimden önce son diskaro altına atılması zorunludur. Verilecek gübre miktarı; bölgenin iklim ve toprak koşullarında, ekilecek çeşide, tarımın sulu ve kuru olarak yapılmasına bağlıdır. İyi bir verim için dekara saf madde olarak 7 kg azot, 5 kg fosfor ve 5-10 kg potasyum verilmelidir.

Gübre çeşitleri ve bir dekara verilecek miktar olarak aşağıdaki seçeneklerden biri kullanılmalıdır.

% 21 Amonyum sülfat 35 kg.

% 16 -18 Süper fosfat 25-30 kg.

% 48-50 Potasyum sülfat 10-12 kg.

Kompoze gübre (15-15-15) 30-35 kg

6-SULAMA:

Susam su isteği aşırı olamayan bir bitkidir. Ancak yetiştirme sürecinde yapılacak düzenli sulamanın verimi arttıracakı bilinmektedir. Kırarç ve kışlak arazilerde ana ürün olarak susuz yetiştirilirse de, ikinci ürün ekilişlerinde mutlaka sulama yapılmalıdır. 2. ürün ekilişlerinde ekimden önce tarlada yeterli rutubeti sağlamak için tav suyu verilir. Olgunlaşma sürecince 1-3 defa sulama yapılabilir. Ancak sulamada çok dikkatli olunmalı göllenme yapılmalıdır.

7-BAKIM:

Susamda ilk gelişme çok yavaş olup, çiçeklenme ile birlikte büyüme hızlandığından bitkiler 10-15 cm oluncaya kadar tarlaya girilmemelidir. Daha sonra tarlanın otlanma durumuna göre el çapası veya mibzerle sıraya ekim yapılmış ise, traktör ara çapası geçirilir, sık olan yerlere seyreltme yapılır. Susamda ilk çiçeklenme gün sayısı 45-50 gün kadardır. Çiçeklenme başlangıcı ile beraber bitkiler boylanmaya başlar.

Sulamalardan sonra 2-3 el çapası, mibzerle ekimde traktörle ara sürüm yapılır. Bitkiler 40-50 cm boylandıktan sonra çiçeklerin döllenenmeden dökülmelerine neden olmamak için tarla içine girilmemelidir.

8-VERİM:

Susamın normal şartlarda verimi 60-80 kg/da dır. İyi tohumluk yeterli gübre, sulama ve kültürel işlemler ise verimi oldukça yükseltir. Genelde kuru tarım alanlarında yapılan susam ziraatında normal olarak verim 20-30 kg dır.

